

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ocvlvs, Hoc Est: Fvndamentvm Opticvm

Scheiner, Christoph

Freiburg i. B., 1621

Porismata, in quibus multa utilia de axe optico, & radio mensorio tractantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71258](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71258)

Quia cauum conuexo adiectum basin communem protrudit longius, hinc imago ultra Retinam excurrit, & confusio in Retina manet, dumque potentia videndi interuallū inter Crystallinum & humorem & tunicam Retinam producere conatur, & humorem Cryhallinum conglobat, &c. dolor ex neruorum attractione enascitur, & oculi lachrymæ sæpe consequuntur. &c.

PORISMATA.

1. **A**xis Opticus non cadit ulla sui portione in neruum Opticum; quia axis est perpendicularis ad Corneam, & eius aliorumque humorum & tunicarum centra traicitur: extra quæ neruus opticus ad latus in oculi tunicas sese exsinuat.

2. Vnicum tantum est planum, quod per axem & nerui medium traducitur, & in illo plano iacet etiam alterius oculi axis & neruus, neque possibile est absque violentia alterutrum oculorū ex illo educi. Quod si contingat, obiectum duplicatur, & vnum altero altius & depressius videtur. &c. In hoc plano est horopter,

3. Planum per axem priori ad rectos traductum, est in quo oculus res secundum altitudinem percipit, & hæc plana ordinariè non sunt æquidistantia, sed ante oculum ad se inclinantur, in communem lineam in obiecto visibili terminatam. Hinc fit, axes opticos non esse parallelos; neque angulos æquales semper facere, sed maiores aut minores pro obiecti distantia. Item oculos ad se conuergere & diuergere; præterea unum plus altero moueri posse dextrorsus aut sinistrorsus. Imo uno stante, alterum moueri. &c.

4. Motus oculi ad omnem loci differentiam ideo datus est, ut in quamlibet obiecti partem axem opticum transferat, & hæc via eandem distinctissimè percipiat.

5. Axis Opticus est radius ad omnes oculi tunicas & humores rectus, qui solus & vnicus est is, qui per medium oculi incedit, reliqui omnes alicubi infringuntur. Hinc errant, qui putant axem opticum esse illum radium, qui ad superficiem rei visæ rectus existat.

stat: imò fieri potest, ut omnes radij ad superficiem visam sint obliqui, nihilominus tamen vnus ex illis axem constituat.

6. Quilibet radius, qui fuit axis, si oculus moueatur ad latus, transit in radium lateralem refractum.

7. Quilibet radius, qui fuit lateralis, si oculus moueatur, conuerti potest in axem.

8. Oculus plura obiecta in axe optico iacentia, simul distinctè non percipit: sed singula successiuè discernit, laxanda vel contractanda pupilla; adducenda vel reducenda tunica Retina, prout res procul vel prope extiterit: quando autem simul omnia videt, tum visio illa non distincta sed nebulosa euadit, qualis esse solet hominis considerabundi, animoque in res alias intenti.

9. Senes plerique obiecta remotissima acutissimè discernunt, non quia spiritibus visorijs excellunt, sed quia humore Crystallino minus globoso præditi sunt, cuius proinde beneficio, rerum remotissimarum species in Retinam ordinatè deferuntur. &c.

10. Iuuenes aliqui omnia acutè vident, quia Crystallinum flexilem, & tunicam Retinam valde mobilem habent, ut pro arbitrio eadem coniungere & disiungere valeant: sicut experimur in charta & vitro conuexo qualicunque: sola enim chartæ admotio efficit, ut rerum imagines in eandem mundè consideant: sic si humor Crystallinus aliquando planior, aliquando globosior fiat, & Retina accedere aut recedere valeat, obiectum quodcunque semper probissimè percipietur.

11. In oculis sanis amborum axes optici ad vnum obiecti punctum conueniunt, quo fit ut res visa clara & vna compareat: si alterutrum oculum claudas, dimidium claritudinis abscedet: si alterum premas, aut intenso mentis cogitatu euageris alio, geminabitur res visa: quia oculorum axes ad idem obiecti punctum non erant inclinati.

12. Qui ægritudine aliqua videndi facultatem amiserunt, oculorum axes minimè conuergentes habent, etiam si id visu integro potiti præstiterint: sed sicutum axium aliquando conuergentem, aliquando paralellum, aliquando diuergentem ostendunt: id quod ipsi

ipfiffimis meis oculis aliquoties, vna cum alijs confexi. Hinc ab ipsa natura tacitè docemur, utriusque oculi axes in eandem obiecti partem simul & semper ferri, ut res eadem vna & clarior appareat. Ex quo rursus à posteriore manifestè deprehenditur, solum & vnicum axem opticum, omnium radiorum visoriorum fortissimum esse; nam si alij & que viuaces essent, potentia videndi quocunque illorum ex puncto viso potita acquiesceret; nunc autem quia oculum mouere non desinit, donec rei videndæ radius cum ipso axe optico congruat: euidens est, speciem sub huius solius tramite decurrentem, efficacissimã esse: cuius ratio à priore iam sepe allata, est omnimoda à Refractione immunitas.

13. Motus oculo toti proprius est is, quem ipse capite quieto facit musculorum usus obsequio; hi namque in omnem illum partè pro re nata versant, sursum, deorsum, dextrorsum sinistrorsum sinistrorsum, circum circa; rursus & prorsum non trahunt: centrum motionis ocularis non est ad radicem nerui optici, vel aliam quampiam ocularis extremitatis portionem, circa quam veluti fixã oculus circũcirca voluatur, instar trochi super apicem suũ nutantis, aut pyri pomi uè à stilo suo penduli, seu denique ad morem capitis ex collo quaquauerus agitati; aliàs namque si oculus ad aliquam partem contorqueretur, semper compressio aliqua cū doloris sensu existeret, & è regione vacuitas quædam efficeretur, neque limus aspectus in tanta quanta solet obliquitati fieri, eueniret; quare fatendum necessario est, eo modo oculum in suo cauo conuolui, quo globus aliquis liber in superficie spherica concaua sibiq; contigua gyraretur: & sic motus oculi in suo foramine positi est sphericus, super suimet centrum, quod idem est cum centro humoris Vitrei, tunice Hyaloydis, Choroidis, Retinæ, ac demum Sclerodis posticæ. Ex quo

14. Sequitur 1. Oculo moto, centrum oculi quiescere, neque moueri nisi ex capitis accidente motu. 2. Vnicum axis optici punctum in centro oculi quiescere, reliqua eiusdem segmenta cis & trans oculi centrum motus contrarios sed proportionales describere. 3. Capite immoto, moto autè oculo, omnes & solos radios cum axe optico coincidentes, communem facere sectionem

in

in centro oculi, angulumque ab illis ad idem comprehensum nulli refractioni obnoxium, ideoque ab omni errore, saltem notabili immunè esse. Vnde 4. cum Radius astronomicus, siue Baculus Iacobi, centrum suum in quod lineæ radiosæ ab obiecto strictis Cursoris seu baculi transuersi, extremitatibus concurrunt, extra oculum constituat; radij verò visorij, secundum quos rerum distantias oculus haurit in centrum eiusdem oculi tendant: manifestum est, distantia eidem alium angulum in radio astronomico, alium in oculo subtendi, & in hoc quidem minorem, maiorem in illo, & hac ratione facillè fieri, ut duorum siderum obseruandis interuallis, aliquot minutis, ne dicam integris gradibus peccetur; nisi obseruatoris industria huic lapsui occurrat, vel erigenda ex ultimo radij puncto acu, per quã in extremas Cursoris oras axis oculi opticus distinctis obtutib⁹ & mutatis quasi stationibus excurrat; vel si idem immoto capite vnicaque oculi statione exequi lubeat, radium ita aptet, ut cum centro oculi radij centrum (quod in eiusdem extremitate iacet) perfectè congruat: quod ut fiat, exacta oculi magnitudo, & eiusdem extra os genæ prominentia cognitu est necessaria; ut quantum centrum oculi ab hoc osse introrsus mergitur, tandundem à radij longitudine abscindatur. Vnde ulterius 5. cum neque idem oculus eiusdem perpetuo tenoris, neq; diuersorum oculi æqualis existant magnitudinis, aut secundum partes earumque situm similis proportionis; radius vnus astronomicus præparari vix potest, qui vni oculo diuersis temporibus, vel diuersis oculis tempore eodem absq; errore subseruiat. Quo minus est mirandum, si obseruationes Radio astronomico factæ inter se minus exactè interdum concordent, & auctores in diuersa abeant. Neque 6. temerariæ præcipitationis aut propriæ inscitia notam effugiunt, qui propterea vel Radium astronomicum damnant, vel culpant artificum solertiam, vel obseruatoris diligentiam in dubium, aut inclutam denique Mathesin in odium vocant. Nam omnibus istis indemnibus error hic ex eo solum accidit, quod angulus in Radio designatus non sit æqualis angulo visorio ad oculi centrum per axes opticos descripto: qui tamen solus interuallum aspectum rectè mensurat. 7. Neque si quis ad
extremos

extremos circini pedes pinnas erigat, & capite ad os genę sub oculum applicito duo astra per ipsas aspiciat, conuoluto ad singula oculo, capite immoto, is verum distantię angulum ad centrum circini acquireret, sed omnino in oculi centro requiratur oportet, quę admodum de Radio diximus. Quod si tamen siue circino, siue radio astronomico triangulū siderale, ab aspectis diligenter stellarū distantijs in chartā transtuleris, nō habita alicuius certę magnitudinis, secundū gradus aut pedes ratione, inuenies sanē triangulū homologū triangulo dictorū astrorū cęlesti; unde cognita unius lateris quantitate reliqua facile dabuntur, mutua ad latus notū cōparatione. Cęterū ut §. intelligas hanc de centro oculi doctrinam non esse fortuitam diuinationem, sed solidam veritatem: accipe circinum quemcunque, & in quoduis ipsius crus circa finem & medium erige orthogonaliter duas graciles acus, tum nodo vel capite circini supra os malę infra oculum firmiter locato, per dictas unius cruris acus certum obiecti visibilis punctum aspice, quoad usque ambę in axe optico iaceant, & oculo proxima remotam obumbret; hęc enim habito, si lineis visualibus per dictas acus in oculum allapsis, æquales lineas similiterq; dispositas in planum aliquod, v. g. chartam, &c. transferas, videbis communem illarum sectionem semper casuram extra caput circini, intercapedine tanta, quanta ab eodem capite centrum oculi in obseruando distabat. Experientia facilis & cuilibet in promptu. De qua nos re alias etiam ex instituto in Cometa huius & præteriti anni abundantius.

15. Atque ex hisce distingui posse videtur duplex angulus visorius, animatus sensibilis & naturalis, cuiusmodi semper in oculum liberè apertum simul accidit, quoque rerum visarum magnitudines probabili quadam æstimatione absque ullo alio artis adminiculo, censemus, & magnas vel paruas, maiores aut minores dicimus, quique in brutorum oculis etiam locum habet; alter inanimis, rationalis, nullo sensu simul, sed sola arte, instrumentorum beneficio inter duos axes opticos unius oculi successiuè admissos comprehensus, quo res non solum magnas & paruas, sed tantas atque tanto maiores aut minores enunciamus, in certis & notis mensuris, utpote gradibus, minutis, pedibus, palmis; &c. Atque

hic angulus secundum utrumque latus in oculo simul non existit, sed tantū successiue, ad motum oculi; cum enim, ex solis axibus opticis efficiatur, simul autem unus tantum axis in oculo uno versetur, non est possibile, ut vel simul in oculo conformetur, vel successiue absque motu eiusdem. Alter autem, quia radijs visualibus quibuscunque constat, & simul & absque oculi motu inest, atque ordinariè in Retina basin communem obiecto minorem

facit, in eaq; sentitur, idcirco animatus

& sensibilis dicitur.

Atque hæc de oculo, hac vice, ad Gloriam SS.^æ Trinitatis dicta, omniumque oculis exposita sunt: plura subsequenter, ubi lux maior nobis cælitus affulserit.

Erratorum correctio.

Pag.	Vers.	Pag.	Vers.	Pag.	Vers.
2.	31. pomisue.	114.	27. sit.	Ibid.	14. basin.
10.	15. teste.	119.	14. Vitreum.	193.	27. vitream.
11.	ult. nequeant.	120.	22. exactius.	201.	23. franguntur
14.	27. sectæ.	Ib.	Ib. in sua.	222.	8. sinistrorsū
23.	4. haud.	126.	36. Eadem.	223.	11. humorū.
27.	23. rimaberis.	135.	17. charta.	224.	16. omnia.
45.	7. quampiam	141.	32. AFG.		
55.	12. sic.	142.	8. variata.	A pagina 199. usque ad 239. in numeris foliorū semper 1 est positum pro 2. Reliquæ minutulæ labes, facile a lectore peti- to abstergentur.	
Ib.	29. laseos.	149.	23. debiliores		
76.	17. Natura.	152.	9. rei.		
77.	9. radius.	154.	11. illibaram.		
84.	6. formaliter	155.	17. visus.		
Ib.	18. ex.	156.	6. ABD.		
93.	33. Sinistrum.	171.	8. mittatque.		
III	19. tamen.	182.	7. abbreviatio		

MONI

MONIMENTVM ÆTERNÆ FAMÆ

R. P. CHRISTOPHORO SCHEINERO
Soc.^{is} IESV, ob solertissimam HVMANI OCVLI Ana-
tomen, indagatum RADIVM VISORIVM, positumq; totius
Opticæ Fundamentum, &c,

ERECTVM

CASPARO PANSA, PHIL. ET
I. V. D. SAC. ROM^æ CÆS. ET VNG. AC BO-
hem. Reg. Maiest. atque reliquorum Serenissimorum Archiducū
Austriæ, &c. Summi Superioris Austriæ Prouinciarum Tribu-
nalis Consiliario ac Regente. &c,

*H*oc ergo est ambas, propter quod Græcia buccas
Rupit, dum fædo miscens Heliconæ tumultu
Excitat Aonias media de nocte Sorores
Lassas à Choreis, nec adhuc cantare paratis
Obiicit indomitas robusti carminis offas,
Materiamq; omni dignam prodire theatro.

*Nimirum ex Ithacæ scopulis progressus Vlysses,
Cui præter munctas nihil est memorabile nares,
Cyclopem stolidum, qui vix defendere possit
Sese hominem, præ quo Faunus formosulus esset,
Quemq; sinu puerum neq; nigra Megæra tulisset,
Porrectum immani cum deprendisset in antro,
Post expugnatum, Baccho domitore cerebrum
Aggressus, socijs prope mille iuuantibus unum,
Vnum hominem, sed vix hominē, somno q; sepultū
(Tanta molis erat) solo, quem fronte gerebat
Despoliatum oculo de lusco denique cacum
Fecit, & æternam tulit uno vulnere noctem.*

Hunc

Hunc ergo tam ridiculum mirata Triumphū
 Græcia, non alio Musis narrauit hiatu,
 Quam si centimanos celo trepidante Gigantes
 A Ioue prostratos hac ipsa nunciet hora,
 Cantandumq; sibi longum & miserabile bellum
 Centum membranis deposcant Numina: tanti
 Ergo est posse oculū Polyphemo expungere? Quare
 Cum tanti occurrant per singula compita luscī,
 Non ego Tiresiam facio, & Paana reposco,
 Non aliter quam post cadem Pythonis Apollo!
 Vel quid Arcopagus tam nigrum theta puello
 Scribit? Cur, vix dum doctus reptare per herbam,
 Quod cornicum oculos temere confixerat, alta
 De cruce pendebit? Cur si palmaria laus est
 Exoculasse hominem, nocet excacare volucrem?

Et tamen ut primus factū laudauit Homerus,
 Qui cæcus Cyclopi oculum gaudebat ademptum,
 Vt sese hoc etiam posset iactare tribuli,
 Nemo deinde satis se credidit esse Poëtam
 Qui non ex ista decerperet arbore ramum;
 Interea sub tot creuit res. friuola fabris,
 Intumuitq; oculus tot contrectantibus, ut iam
 Nec clypei Argolici magnum & mirabile textum
 Componi posset cum tanti luminis orbe.
 Querebant in celo aliquid, sed grande, nec intra
 Lata Europæi reppererunt cornua Tauri
 Tam vastos oculos, quamquam est vastissimus illic
 Quemque sua passim norunt ex mole puelli
 Hunc tamen, hunc etiam (quæ nempe modestia Vatum est)
 Longe ausi Cyclopeo iurare minorem
 Addubitant num sint mensi breuioribus vlnis,
 Quando illum dicunt phæbeæ lampadis instar.
 Sed quorsum has motas, nugarum in flumine, bullas?
 Sit luscus cyclops, sit trifrons denique Ianus,
 Tandem centum oculis vaccam custodiat Argus,
 Sed quid! si nihil hinc in publica cōmoda transfers,
 Nolo mihi adnumeres oculorum mille Camstræ;

Iuno saltem aliquid sapuit, collegit ocellos
 Pastoris caudamq; sui pauonis honesta
 Pictura inspergens, cum vellet figere stellas,
 Nec sinerent Superi, depinxit lumina, & huius
 Nostrates Pavi portant Emblematis umbram;
 Sed quibus & melior sanguis, cultumq; per artes
 Ingenium, plus hoc deprendunt frontis in orbe.
 Hoc quondam doctis studium seruebat Athenis,
 Cum quaesita una passim est sapientia voto,
 Has geminas adhibere faces, quæ certius arces,
 Monstrarent Veri, Cereris quam lucida lampas
 Querenda soboli nigram succensa sub Aetnam,
 Quæ totis luxit nunquam inter mortua regnis.
 Pars regnum Floræ speculati hortense, sagaci
 Verna puerperia, & properantia fata Rosarum
 Sectantes oculo, plus inde hausere videndo,
 Quæ morsu depascat Apis; pars morte Promethei
 Altis consenuere iugis perq; astra vagati
 Solus iter, Lunaq; vias didicere sequendo.
 Pars aliam grandi Orchestram rapuere theatro,
 Et quod supario lusit natura reducto
 Spectauere sphi, plausumq; dedere frequentes,
 Et pretium statuere arti; nam cætera turba
 Circenses alios Abderitana petebat:
 Ipsa Chori præses pallas quæ sola Platonis
 Castra & doctiloqui moderatur frena Lycei,
 Noscitur ex oculis, fuit hic quoque Cura coloris,
 Casia de cerebro voluit prodire paterno.
 Et cum consortem legeret sibi Diua volucrem,
 Plumipedumq; omnis Comes illi exercitus ire
 Vellet, & ambirent aquile, tamen unica, censu
 Cætera non magno, sed glauco noctua vultu
 Emeruit stipare latius, quæ fessa volando
 Sæpè Deæ scuto, sæpe ipsa in casside sedit.
 Nimirum diuinum aliquid Natura, Deusq;
 Orbibus his clausit, nec enim pupilla togarum
 Tantum habeat, quantū neq; facta Cræsus in arca,

Non tot circumeant tenui de flamine lymbi
 Ut neque tot Cali numeret iam cautior orbes
 Astrologus, quot tantillo circumdat ocello,
 Quem, quamuis parca est lingua, nec prodiga laudum
 Pallida & insonnis Zenonis Porticus, ausa
 Est tamen ad reliquos etiam transcribere Diuos:
 Denique post omnes titulos & nomina Titan
 Plus amat hunc, OCVLVS nostri cū dicitur Orbis.
 Ergo magnum aliquid claudit pupilla, gemellum
 Celauit tamen haec Oculus Cimelia fratrem,
 Nec satis haec quisquam nouit patrimonia, quamquam
 Venari longa sumus has indagine gazas.

Sic quando tacitis capit proserpere venis
 Atque in bracteolas auri lentescere (sive
 Hoc Solis facerent radij, seu Cornua Luna)
 Virga inter densi latitans ramalia luci
 Ostensura vias ad subterranea regna,
 Iamq; repercussu indicio se prodidit ignis
 Inuita, & vomitur radiorum claruit aurum,
 Caput adorari contemptus caetera truncus,
 Et sitis accensa est animis, & Sylua petita
 Insidijs, vix & Triviae reuerentia, & ipsa
 Relligio, atque canum excubia potuere tueri;
 Et tamen hunc etiam tot per munimina ramum
 Abstulit Aeneas, ducibus per operta columbis.

Ipse oculus certè ramus fuit aureus: esset
 Absque duce hoc, centum stent inter sidera soles
 Inuenias nunquam damnatas Oedipe Thebas,
 Si non ad latus Antigone vestigia signet:
 Iamq; adeo prisco sese diffudit ab euo
 Ingens examen radiorum, & plurima passim
 Ramenta hoc ipso carpsit frondator ab auro,
 Nam quidquid doctus lectum fert optica libris
 Vni & tantillo totum debetur ocello.

Sed tibi se totum indulsit SCHEINERE secundus
 Aeneas albis auibus comitantibus amplum
 Natura nemus ingressus, radicibus ipsam

Conuellet

Conuellens, cum frondè sua, ramisq; tulisti,
 Tu membranarum Philyras & si qua subinde
 Fibra latet tenuis filo non maior Arachnes,
 Hanc quoque Gordiaci absorptam vincimine nodi,
 Euoluis, non ut Macedo regale ferentes
 Omen deridens, uno scidit impete nexus,
 Sed velut ad primos fluuiorum ubi currimus ortus,
 Cum iuuat in primis Nymphas agnoscere cunis,
 Post socios fontes, & magna auctaria, tandem
 Aspiciamus venas, nullumq; trahensia nomen
 Littora, quæ temerè nullius egentia pontis,
 Vtraq; non magno possis committere saltu,
 Sic tu prima inhians, alijsq; inuisa retexens
 Stamina, ad usq; atomos deducis cuncta capillos.

Sic tandem tractâ per tot putealia litem
 Et disceptatam toties discordibus urnis
 An Tunica, an mineo Crystallus coctâ liquore
 Impacta hæc referat simulachra imitantia verû,
 Tu tandem docto dirimis, datus arbiter, ore.

Nimirum hunc vigiles curæ, sacratâq; celo
 Ætas & tantum fugiens in sidera vita
 (Si quæ est virtuti merces) meruere fauorem;
 Insomnes Atlas in montis culmine noctes,
 Et suffulta humeris magni laquearia celi
 Sentit adhuc prodesse sibi, quosq; impiger olim
 Portabat viuis torquet, iam Saxeus orbis;
 Memno quod Eoas Solis prauertit habenas,
 Atque Saluator tam matutinus, amicè
 Excepit reducem, radios & lumen adorans,
 Ridet adhuc hodie, quoties ex æquore surgens
 Sol illi pandum perstrinxerit igne labellum;
 Tu frustra expensos numeres, in Sole labores?
 Descriptam toties faciem? fixosq; oleisq;
 Ausos in phabi malas irreperere nauos?
 Siue ipse has gemmas putat, ornatuq; superbit,
 Sicut Erythraus vicinus regulus undus,
 Qui baccis largas toto fodit ore fenestras.

Quin aliunde acti si non foret, ulla laboris
 Gratia, soletur tamen hac fastidia Titan;
 Est aliquid magni vultum depingere Solis:
 Solem olim illapsum tecti laquearibus imis
 Aedibus exceptum, proscribentemq; tenebras
 Pingentemq; suum subiecto in pulvere discum
 Iussus colligere, & pretium hoc auferre laboris
 Perdiccas, gladio ter circumscripsit, aperto
 Inde sinu absorbsit radios, & claudere Solem
 Se simulans, stultè interea ridente Tyranno,
 Sorte sua, & capto contentus sole recessit,
 Inde sibi & fluuios decrescere vidit, & ample
 Expertus Solem quid habere inuaret amicum:

Te quoque Perdiccam nôris Scheinere; vel ipse
 Enumera, quoties simili sub imagine Solem
 Vitro inuitatum, iussumq; illidere charta,
 Igniuomo quidquid portat spectabile vultu,
 Dimensus, talesq; notas præferre vel auro
 Certus nobiliore animi regione locaris:
 Nunc ergo ille tuus, radios quando explicat orbi,
 Primum aliquem præter reliquos tibi destinat vni:
 Isq; hic MVNDI OCVLVS tibi tam bene cognitus, ultro
 Humanæ tibi tanta oculi miracula pandit:
 Oninium felix & satis use secundis,
 Fortunam veterum tam longe egressæ Sophorum,
 Nam sua Democritus dum figit lumina Soli,
 Perdidit immeritos, radijs exustus, ocellos;
 Sed tu, dum Solis disco inconniuus inerras,
 Non modo, quod furtim Sole obnitente Prometheus
 Fecit, Caucasæa pœnas in rupe daturus,
 Ex illis à te succensa est VIRGVLA flammis
 Monstratusuè auido RADIUS VISORIVS orbi,
 Optica sed nulla post hac ut parte vacillet
 Qualem OCVLVM ex Oculo MVNDI SCHEINERE iulisti!

Nonis Martij. 1619.

Sber Collegij Societatis Iesu Paderbornæ.

Singularis amicitia ergo,